

Základní znaky kooperativního učení

1. Interakce tváří tvář

Členové skupiny jsou blízko sebe a komunikují spolu způsobem podporujícím jejich učení.

Je třeba promýšlet: velikost skupiny - ideální o 4 členech, jinak 2 - 6
uspořádání nábytku - nejlépe mobilní pro změnu uspořádání

2. Pozitivní vzájemná závislost

Všichni členové skupiny jsou spolu spojeni - tuto závislost pocítují. Aby uspěla celá skupina, musí jednotlivě uspět každý její člen.

„Bud' společně poplaveme, nebo se společně utopíme.“

Jak jí dosahovat?

1. Prostřednictvím cíle – je stanoven společný cíl a jedinec dosáhne svého cíle tehdy a jen tehdy, dosáhne-li jej i celá skupina. Cíl je samozřejmě stanoven předem.

Příklady:

- Abyste uspěli v tomto úkolu, každý ve vaší skupině musí přispět alespoň třemi nápady, jak ...*
- Vaším úkolem je, aby každý ve skupině rozuměl učivu o ...*
- Skupina vytvoří jeden diagram, který bude umět každý prezentovat s komentářem*

2. Prostřednictvím odměny – všichni ve skupině dosáhnou stejné odměny, pokud každý jednotlivec ze skupiny uspěje. Odměna pro skupinu se stanoví předem.

Příklady:

- Pokud všichni členové skupiny dokončí úkol, můžete se rozhodnout, jak strávíte zbytek hodiny (prací u počítače, prací s literaturou ...)*
- Každý člen skupiny získá v testu body navíc, pokud všichni ze skupiny budou umět vysvětlit minimálně osm pojmů z deseti zadaných v testu.*
- Jestliže bude umět každý člen skupiny vysvětlit, jak řešit tento typ rovnice, potom každý ze skupiny může v domácím úkolu vynechat libovolných pět příkladů.*

3. Prostřednictvím zdroje - celá skupina pracuje pouze s jedním prostředkem.

Příklady:

- Pro svou práci dostane skupina pouze jeden pracovní list.*
- Užívejte jen jednu knihu a vypracujte jeden list s odpověďmi.*

4. Prostřednictvím rolí – alterace – členové skupiny se stávají v úkolu někým jiným a úkol plní ve hře

Příklady:

- Ve vaší skupině si rozdělte role otce, matky a dítěte, které již po několikáté přišlo pozdě domů. Ve hře se pokuste zjistit důvody a odstranit příčiny.*
- Jste prodavači v jednom z oddělení obchodního domu. Předved'te schůzi pod vedením ředitele domu, která by měla vést k odstranění krádeží.*

5. Prostřednictvím rolí – simulace – členové skupiny pracují za „sebe“ v hypotetické situaci

Příklady:

- Na výletě v průběhu LVVZ jste byli zasypáni sněhem. Jaké kroky byste podnikli k přežití? Připravte zprávu, jak Váš tým řešil situaci.*
- Vaše skupina na rozdíl od ostatních nebyla vybrána k zahraničnímu zájezdu. Zahrajte schůzku skupiny, která analyzuje daný problém.*

6. Prostřednictvím organizačních rolí – každý má při plnění úkolů zvláštní roli, která doplňuje jinou roli nebo je s ní vzájemně propojena

Příklady:

- Rozhodněte, kdo z vás bude vystřihovat a kdo lepit.*
- Jeden z vaší skupiny bude číst text, další je moderátorem skupiny, třetí kontroluje správnost odpovědí.*

7. Prostřednictvím sekvencí – úkol rozdělen na menší části a plněn v určitém pořadí

8. Prostřednictvím vnější síly – soutěže s jinými skupinami, pod tlakem limitů

Příklady:

- První tým, který vyřeší křížovku, dostává cenu*
- Zkuste jako tým překonat nejlepší třídní skóre.*
- Uvidíme, kolik skupin překoná náš loňský rekord*

9. Prostřednictvím identity – skupiny budují svou identitu prostřednictvím skupinového jména, znaku, motta a dalších symbolů

10. Prostřednictvím prostoru – členové skupiny jsou spojeni fyzickým prostředím –místo vymezené pro sebe.

3. Individuální skládání účtů

Každý člen skupiny prokáže splnění úkolu.

K tomu, aby se každý člen skupiny podílel aktivně na její práci, je třeba žáky motivovat, a to kromě vytváření podmínek pro motivaci vnitřní i vnější stimulací.

Dítě při činnosti potřebuje zažít úspěch, důležitá je zpětná vazba (konkrétní, bezprostřední a podporující) ať už od spolužáků, nebo od učitele.

Možnosti hodnocení kooperativní činnosti:

testem, hrou, namátkovou zkouškou jednoho žáka ...

hodnocení produktu

- a) namátkově vybraný výsledek činnosti jednoho žáka ze skupiny – z něho vyplývá hodnocení celé skupiny
- b) hodnocení jednoho (skupinou vybraného) produktu

využití bonusu při prověření znalostí žáků

- c) kritériální hodnocení: předem se určí kritérium úspěchu (*např. každý člen ze skupiny musí dosáhnout 50 bodů*), když je kritérium všemi splněno, získává žák k bodům za svou individuální práci (*např. 50, 55, 60 ... bodů*) i určený bonus za úspěch všech členů skupiny (*např. 10 bodů*)
- d) bonus může vyplývat z počtu bodů získaných nejhůře pracujícím žákem ve skupině. (*Například za 30 – 35 bodů nejslabšího žáka se každému členu skupiny připočítává k jeho individuálnímu zisku bonus 3 body, za 35 – 40 bodů se připočítává 5 bodů, za 40 – 45 bodů bonus 8 bodů apod.*)
- e) bonus získávají členové skupiny za zlepšený výkon oproti výkonu předcházejícímu – jak u skupinového výsledku, tak u součtu individuálních výsledků členů skupiny (*například součet bodů, nebo procentuálního zvládnutí úkolu apod.*)

Při hodnocení kooperativní činnosti by se mělo vždy hodnotit jak věcné zvládnutí látky, tak úroveň kooperativních dovedností.

4. Sociální dovednosti

Dovednosti potřebné pro kooperativní učení patří mezi kompetence sociální

Učitel s jejich rozvojem pracuje:

- stávají se cílem výuky
- je sledováno jejich používání
- je reflektována a vyhodnocována jejich úroveň

5. Reflexe skupinové činnosti

Skupina si zaznamenává, jak dosáhla svých učebních cílů a jak udržovala účinné pracovní vztahy (jak rozvíjela sociální dovednosti)

Reflexe umožňuje:

- a) soustředit se na dobré vztahy mezi členy
- b) učit se kooperativním dovednostem
- c) členům skupiny dostat zpětnou vazbu o jejich spoluúčasti na učení
- d) rozvíjí metakognitivní procesy – přemýšlení o učení a poznávání
- e) oslavit společný úspěch

Možnost :

„Koláč participace“ – každý *jednotlivec vyplňuje své hodnocení podílu na práci všech členů skupiny a potom vysvětlují, proč to tak vyplnil*